

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIAM TEISMUI

Gedimino pr. 36, 01104 Vilnius

Pareiškėjas:

Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius

El. paštas: priim@lrs.lt

Tel. Nr. +370 5 239 6060

Pareiškėjo atstovai:

Seimo narė Giedrė Balčytė (Seimo narių grupės atstovė, kuriai suteikiamos visos ir neribotos teisės atstovauti Pareiškėjui Konstituciniame Teisme)

El. paštas: giedre.balcytyte@lrs.lt

Seimo narys Jurgis Razma (Seimo narių grupės atstovas, kuriam suteikiamos visos ir neribotos teisės atstovauti Pareiškėjui Konstituciniame Teisme)

El. paštas: jurgis.razma@lrs.lt

Seimo narys Vitalijus Gailius (Seimo narių grupės atstovas, kuriam suteikiamos visos ir neribotos teisės atstovauti Pareiškėjui Konstituciniame Teisme)

El. paštas: vitalijus.gailius@lrs.lt

Ginčijamus teisės aktus priėmusi valstybės institucija:

Lietuvos Respublikos Seimas

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius

El. paštas: priim@lrs.lt

Tel. Nr. +370 5 239 6060

Ginčijami teisės aktai ir jų dalys:

- Lietuvos Respublikos Seimo 2026 m. liepos 14 d. nutarimas Nr. XV-1157 „Dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ (TAR, 2026-07-14, Nr. 11854) (1 priedas).
- Lietuvos Respublikos Seimo Statuto (Nr. I-399) 194 straipsnis ta apimtimi, kiek jame nėra nustatytas teisinis reguliavimas, apibrėžiantis, kas turi teisę pateikti Seimo nutarimo dėl Vyriausybės programos projektą jį įregistruojant Seimo posėdžių sekretoriате ir taip pradedant konstitucinę Vyriausybės programos pateikimo ir tvirtinimo procedūrą.

PRAŠYMAS

IŠTIRTI TEISĖS AKTO ATITIKTĮ LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI

2026 m. liepos 27 d.

Vilnius

I. Dėl Pareiškėjo teisės kreiptis su prašymu į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą

Lietuvos Respublikos Konstitucijos (toliau ir – Konstitucija) 105 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad Konstitucinis Teismas nagrinėja ir priima sprendimą, ar neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti Seimo priimti aktai.

Konstitucijos 106 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl 105 straipsnio 1 dalyje nurodytų aktų turi Vyriausybė, ne mažiau kaip 1/5 visų Seimo narių, taip pat teismai. Konstitucinio Teismo įstatymo 65 straipsnio 1 dalies 1 punkte taip pat įtvirtinta ne mažesnė kaip 1/5 visų Seimo narių grupės teisė paduoti prašymą dėl įstatymo ar kito Seimo priimto akto atitikties Konstitucijai.

II. Dėl konkretaus bylos nagrinėjimo pagrindo pagal Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 64 straipsnio 1 dalį

Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 64 straipsnio 1 dalyje reglamentuojama, kad bylos dėl teisės akto atitikties Konstitucijai nagrinėjimo Konstituciniame Teisme pagrindas yra teisiškai motyvuota abejonė, kad visas aktas ar jo dalis prieštarauja Konstitucijai pagal: 1) normų turinį; 2) reguliavimo apimtį; 3) formą; 4) Konstitucijoje nustatytą priėmimo, pasirašymo, paskelbimo ar įsigaliojimo tvarką.

Šiuo atveju Pareiškėjo teisiškai motyvuota abejonė dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2026 m. liepos 14 d. nutarimo Nr. XV-1157 „Dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ (toliau – ir Seimo nutarimas Nr. XV-1157, ginčijamas Seimo nutarimas) atitikties Konstitucijai grindžiama šio nutarimo galimu prieštaravimu Konstitucijos 69 straipsnio 1 daliai, 92 straipsnio 3 ir 5 dalims, konstituciniams atsakingo valdymo, Konstitucijos viršenybės ir teisinės valstybės principams pagal Konstitucijoje nustatytą jo priėmimo tvarką.

Be to, pareiškėjas prašo įvertinti aktualios redakcijos Lietuvos Respublikos Seimo statuto (Nr. I-399) 194 straipsnio pavadinimu „Vyriausybės programos pateikimas“ atitikimą Konstitucijai ir konstituciniam teisinės valstybės principui tiek, kiek jame nėra nustatytas teisinis reguliavimas, apibrėžiantis, kas turi teisę pateikti Seimo nutarimo dėl Vyriausybės programos projektą jį įregistruojant Seimo posėdžių sekretoriato ir taip pradedant konstitucinę Vyriausybės programos pateikimo ir tvirtinimo procedūrą.

III. Teisiniai motyvai dėl ginčijamų teisės aktų ir jų dalių prieštaravimo Lietuvos Respublikos Konstitucijai

1. Konstitucija, kaip visuomenės sutartis, yra demokratiškai priimtas įsipareigojimas dabartinei ir ateities kartoms gyventi pagal Konstitucijoje įtvirtintas pamatines taisykles ir joms paklusti, idant būtų užtikrintas valdžios legitimumas ir jos sprendimų teisėtumas. (Konstitucinio Teismo

2004 m. gegužės 25 d. nutarimas). Valstybės valdžios legitimumas ir jos sprendimų teisėtumas yra neatsiejamas nuo Konstitucijoje nustatytų valstybės valdžios organizavimo ir teisėkūros procedūrų laikymosi. Konstitucinių procedūrų laikymasis formuojant Vyriausybę, kuri įgyvendina valstybės valdymą, yra viena svarbiausių konstitucinės santvarkos, paremtos valdžių padalijimo principo reikalavimais, funkcionavimo garantijų. Konstitucinių procedūrų laikymusi įgyvendinamas Konstitucijos kaip stabilaus akto imperatyvas, o stabili Konstitucija lemia valstybės stabilumą, demokratinį saugumą ir politinės realybės nuspėjamumą. Kitaip tariant, Konstitucijos stabilumas nėra tik Konstitucijos teksto stabilumo klausimas, bet ir preciziškas konstitucinių procedūrų formuojant valstybės valdžios institucijas ir leidžiant įstatymus bei kitus teisės aktus laikymasis. Tik taip suprantama ir puoselėjama stabili Konstitucija yra esminė prielaida užtikrinti valstybės tęstinumą, pagarbą konstitucinei santvarkai ir teisei, Konstitucijoje įtvirtinto teisinės valstybės siekio, kuriuo grindžiama pati Konstitucija, įgyvendinimą.

2. Konstitucinis Teismas dar pačioje savo veikimo pradžioje yra pabrėžęs, kad tiek Seimas, tiek kiti įstatymų leidybos proceso dalyviai, rengdami ir priimdami teisės aktus, turi juos derinti su galiojančia Konstitucija, tame tarpe su joje nustatytais konstitucinėmis procedūromis. Tai yra viena svarbiausių konstitucinės santvarkos užtikrinimo priemonių ir vienas svarbiausių teisinės valstybės pamatinių principų. (Konstitucinio Teismo 1994 metų liepos 22 d. nutarimas). Žinoma, Tauta Konstituciją keičia tiesiogiai arba per savo demokratiškai išrinktus atstovus ir tik pagal pačioje Konstitucijoje nustatytas taisykles. (Konstitucinio Teismo 2004 m. gegužės 25 d. nutarimas). Tai, be kita ko, reiškia, kad bet kuri konstitucinė procedūra, numatyta galiojančioje Konstitucijoje, yra privaloma visoms be išimties valstybės valdžios institucijoms. Nebent kuri nors konstitucinė procedūra būtų tiesiogiai Tautos arba Seimo pakeista, laikantis Konstitucijoje nustatytų taisyklių. Jei pagal Konstitucijoje nustatytas taisykles bet kuri konstitucinio lygmens procedūra nėra pakeista, vadovautis net ir menkiausių nukrypimų nuo Konstitucijoje įtvirtintos tvarkos precedentsais, juos, pavyzdžiui, vadinant susiklosčiusia (suprask – nerašytine ir priimtina) „Seimų ir vyriausybių formavimosi patirtimi“, yra nesuderinama su Konstitucija. Iš Lietuvos valstybingumo istorijos esamame geopolitiniame kontekste žinoma, kad vieną dieną tai gali atrodyti kaip įprastas konstitucinės procedūros laikymosi klausimas, o kitą dieną tai gali virsti valstybės (valdžios) tęstinumo fakto ir teisės įrodinėjimo klausimu.
3. Šiame prašyme Konstituciniam Teismui keliamas klausimas dėl galimai pažeistos konstitucinės procedūros, reikšmingos Vyriausybės formavimo klausimu. Prašyme keliamą abejonę, ar konkretaus teisės akto priėmimo procedūra atitiko Konstitucijoje nustatytą nuoseklią Vyriausybės sudarymo, jos sudėties patvirtinimo, pristatymo Seimui ir jos programos pateikimo tvarką ir ar tokia konstitucinės procedūros eiga neiškreipė Vyriausybės formavimo procedūros esmės, sukurdamą pavojingą konstitucinės tvarkos požiūriu precedentą.
4. Konkrečiai, šiame prašyme Konstituciniam Teismui keliamą abejonę dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2026 m. liepos 14 d. nutarimo Nr. XV-1157 „Dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ atitikties Konstitucijai grindžiama šio Seimo nutarimo galimu prieštaravimu Konstitucijos 69 straipsnio 1 daliai, 92 straipsnio 3 ir 5 dalims,

konstituciniams atsakingo valdymo, Konstitucijos viršenybės ir teisinės valstybės principams pagal Konstitucijoje nustatytą priėmimo tvarką.

5. Visų pirma vertinga identifikuoti faktines kvestionuojamo Seimo nutarimo priėmimo aplinkybes ir jas supusį kontekstą.
- 2026 m. birželio 30 d. Lietuvos Respublikos Prezidentas dekretu Nr. 1K-733 „Dėl Mindaugo Sinkevičiaus skyrimo Lietuvos Respublikos Ministru Pirmininku“ (TAR, 2026-06-30, Nr. 11287) paskyrė Mindaugą Sinkevičių Ministru Pirmininku ir pavedė jam ne vėliau kaip per 15 dienų nuo paskyrimo sudaryti Vyriausybę bei pateikti jos sudėtį Respublikos Prezidentui tvirtinti (2 priedas);
 - 2026 m. liepos 3 d. Seime buvo įregistruotas Seimo nutarimo „Dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ projektas Nr. XVP-1734¹. Oficialioje projekto registravimo kortelėje nurodyta, kad projektą parengė „Lietuvos Respublikos Vyriausybė, paskirtas Ministras Pirmininkas Mindaugas Sinkevičius“. Projektui suteiktas oficialus registracijos numeris, jis paskelbtas Seimo teisės aktų projektų informacinėje sistemoje ir tapo oficialiu tolesnių Seimo teisėkūros procedūrų objektu (4 priedas);
 - 2026 m. liepos 3 d. 10:50 val. buvo išplatintas Prezidentūros pranešimas, kuriame cituojamas Lietuvos Respublikos Prezidento patarėjo Frederiko Jansono komentaras, įrodantis, kad liepos 3 dieną Prezidentas dar nebuvo apsisprendęs dėl Vyriausybės sudėties patvirtinimo, kad personalinė Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės sudėtis dar buvo Prezidento vertinimo stadijoje. Liepos 3 dieną išplatintame pranešime teigiama, kad Respublikos Prezidentas apsispręsti dėl Vyriausybės sudėties ketina per keletą dienų: „<...Teikimas bus įvertintas per kelias artimiausias dienas ir prezidentas priims galutinį sprendimą“, – BNS sakė Frederikas Jansonas...>“
(Nuoroda: <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2979126/nauseda-zada-apsispresti-del-vyriausybes-sudeties-per-kelias-dienas?srsId=AfmBOoqiBrfhnmXpEuaT2THkLLShITfQQp2E39IbKEFnVMRd0Grmn-g>);
 - 2026 m. liepos 3 d., galima konstatuoti, Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės personalinė sudėtis dar nebuvo galutinai sudaryta ir patvirtinta;
 - 2026 m. liepos 7 d. Respublikos Prezidentas Dvidešimt pirmosios Vyriausybės sudėtį patvirtino dekretu Nr. 1K-737 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės sudėties“ (TAR, 2026-07-07, Nr. 11546), atsižvelgdamas į Ministro Pirmininko 2026 m. liepos 3 d. teikimą (3 priedas);
 - 2026 m. liepos 7 d. Seimo rytiniame posėdyje Ministras Pirmininkas Mindaugas Sinkevičius pristatė Respublikos Prezidento patvirtintą Vyriausybę ir pateikė Seimui svarstyti jos programą, kuri 2026 m. liepos 3 d. buvo įregistruota kaip Seimo nutarimo projektas Nr. XVP-1734²;

¹ https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=35727&p_k=1&p_a=sale_fakt_pos&p_fakt_pos_id=-502168

² https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=35727&p_k=1&p_a=sale_fakt_pos&p_fakt_pos_id=-502168

- 2026 m. liepos 7 d. Seimo posėdyje pristatius Vyriausybės programą, Seimo nariai, be kita ko kėlė Vyriausybės programos registravimo laiko klausimą ir jo atitikimą Konstitucijai. Antai, Seimo narys Jurgis Razma kėlė klausimą dėl to, kaip dera su Konstitucija tai, kad liepos 7 dieną svarstomas Vyriausybės programos tvirtinimas: „<...*Jeigu jūs pasižiūrėsite, programa įregistruota penktadienį (liepos 3 d.), o pati Vyriausybės sudėtis patvirtinta vakar. Tai Vyriausybė su nepatvirtintais ministrais, deja, neturėjo teisės pasitvirtinti savo programą. Kieno programą mes čia šiandien svarstome, kai ji įregistruota penktadienį (liepos 3 d.)...*>“;
 - 2026 m. liepos 8 d. paskirtoji Aplinkos ministrė Ieva Andriulaitytė žiniasklaidai patvirtino, kad Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos rengimo procese nedalyvavo. Cituojant ministrę: „<...*tiesiogiai prie Vyriausybės programos rengimo neprišidėjau...*>“. Nuoroda: <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2984389/paskirtoji-aplinkos-ministre-andriulaityte-neuzteks-laiko-reiksmingiems-pokyciams?srsId=AfmBOorXeNxLmHOIKN6CxM8TXqo3YdT7RDbkNX1gXqPwPFR08PmzsMhw> ;
 - 2026 m. liepos 14 d. Seimo posėdyje Seimo nariai kėlė klausimą dėl Seimo nutarimo dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos konstitucingumo. Antai, Seimo narys Eugenijus Gentvilas išsakė Liberalų sąjūdžio frakcijos poziciją: „<...*Mes, kaip Liberalų sąjūdžio frakcija, vis dėlto galvojame ir turime pagrįstų abejonių dėl galimo nekonstitucingumo, jei kalbėtume apie Vyriausybės programos pateikimą, visą tvarką ir procesą. Kalbame ne tuščioje vietoje. Yra buvęs toks atvejis (aš noriu priminti, kad nesakytumėte, kad nėra buvę) 2019 metais, kai po Prezidento G. Nausėdos priesaikos buvo reformuota S. Skvernelio Vyriausybė. Mes iš karto pasakėme, kad galimai tai gali būti nekonstitucinis procesas. Kreipėmės į Konstitucinį Teismą, kuris pripažino, kad S. Skvernelio Vyriausybė reformuota nekonstituciniu būdu. Tai štai praktikoje tai yra buvę. Todėl siūlome perregistruoti Vyriausybės programą ir šiandien išbraukti iš darbotvarkės...*>“. Siūlymui nebuvo pritarta;
 - 2026 m. liepos 14 d. Seimas priėmė nutarimą Nr. XV-1157, kuriuo, vadovaudamasis Konstitucijos 67 straipsnio 7 punktu ir 92 straipsnio 5 dalimi, pritarė Ministro Pirmininko Mindaugo Sinkevičiaus pateiktai Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai. Nutarimas tą pačią liepos 14 dieną paskelbtas Teisės aktų registre ir įsigaliojo;
6. Iš to, kas paminėta ir visų aplinkybių konteksto, svarbu atsakyti į du teisiškai reikšmingus klausimus:
- A.** ar teisės subjektas, kuris pateikė Seimo nutarimo dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos projektą Nr. XVP-1734, galėjo pagal Konstituciją jį pateikti kol dar nėra Respublikos Prezidento dekretu patvirtintos Vyriausybės?
 - B.** ar Seimo nutarimo dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos projektą Nr. XVP-1734 pateikė apskritai tinkamas pagal Konstituciją teisės subjektas?

7. Atsakant į klausimą (A), ar teisės subjektas, kuris pateikė Seimo nutarimo dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos projektą Nr. XVP-1734, galėjo pagal Konstituciją jį pateikti kol dar nėra Respublikos Prezidento dekretu patvirtintos Vyriausybės, būtina pažymėti, kad Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės personalinė sudėtis Respublikos Prezidento patvirtinta tik 2026 m. liepos 7 d., taigi liepos 3 dieną Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės dar nebuvo. Vadinasi, nesuformuotos ir Prezidento nepatvirtintos Vyriausybės programa negalėjo būti nei galutinai parengta, nei tuo labiau oficialiai pateikta ją užregistruojant ir taip pradedant visą konstitucinę Vyriausybės programos pateikimo ir tvirtinimo Seime procedūrą. Prezidentūros pranešimas, oficialiai paskelbtas liepos 3 dieną, kad Respublikos Prezidentui reikia dar keletą dienų galutinai apsispręsti dėl Vyriausybės sudėties tik dar kartą patvirtina, kad Seimo nutarimo projekte Nr. XVP-1734 išdėstyta Vyriausybės programa parengta buvo ne Dvidešimt pirmosios Vyriausybės, nes tokios Vyriausybės personalinė sudėtis liepos 3 dieną dar buvo tik diskusijų objektas. Vėliau, tai yra liepos 8 d., jau paskirtos Aplinkos ministrės pasisakymas, kad ji tiesiogiai prie Vyriausybės programos rengimo neprisdėjo patvirtina, kad programos rengimo procese bent jau vienas ministras apskritai nedalyvavo. Pažymėtina, kad tai nedera su Vyriausybės *in corpore* atsakomybės Seimui principu, kurio esmė yra ta, kad Vyriausybė, kaip kolegiali institucija, solidariai atsako už Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimą, taigi ir jų parengimą ir pristatymą. Vyriausybė kaip kolegialus organas Vyriausybės programos pagrindu solidariai prisiima politinę atsakomybę, visi iki vieno ministrai ir ministrų kabineto vadovas yra saistomi bendros programos nuostatų ir solidariai atsakingi už jos nuoseklų įgyvendinimą, atsiskaitydami Seime. Tai leidžia konstatuoti, kad liepos 3 dieną toks subjektas kaip Dvidešimt pirmoji Lietuvos Respublikos Vyriausybė nei *de jure*, nei *de facto* dar neegzistavo, taigi ir Seimo nutarimo dėl Dvidešimt pirmosios Vyriausybės projektas negalėjo būti pateiktas.
8. Nepaisant to, Seimo posėdžių sekretariate tokiam Seimo nutarimo projektui buvo suteiktas oficialus registracijos numeris – Nr. XVP-1734, jis buvo paskelbtas Seimo teisės aktų projektų informacinėje sistemoje ir tapo oficialiu tolesnės konstitucinės procedūros teikiant ir tvirtinant Vyriausybės programą atspirties tašku. Šiame prašyme Konstituciniam Teismui ginčijamas liepos 14 dienos Seimo nutarimas priimtas tęsiant būtent 2026 m. liepos 3 d. įregistruoto projekto Nr. XVP-1734 svarstymo procedūrą. Seimo sekretoriatas turėjo atsisakyti registruoti netinkamo teisės subjekto pateiktą Seimo nutarimo projektą, kuriame, be kita ko, buvo pateikta neegzistuojančios Vyriausybės programa. Visa ši situacija atskleidžia didesnę teisinio neapibrėžtumo problemą: Seimo statute (nei Statuto 135 straipsnio bendrojoje normoje, nei 194 straipsnyje kaip specialiojoje normoje) nėra apibrėžta, kas gali įregistruoti Seimo nutarimo dėl Vyriausybės programos projektą. Dabartinis Seimo statute įtvirtintas teisinis reguliavimas yra tokia apimtimi neapibrėžtas, kad kyla rizika, jog bet kuris Seimo narys ar kitas teisės subjektas gali realizuoti teisę įregistruoti Seimo nutarimo dėl Vyriausybės programos projektą ir taip inicijuoti konstitucinę Vyriausybės programos pateikimo ir tvirtinimo procedūrą. Apie šį teisinį neapibrėžtumą, kuris šio prašymo Konstituciniam Teismui autorių įsitikinimu yra atitinkantis legislatyvinės omisijos atvejį, bus pasisakyta kiek toliau šiame prašyme.

9. Atsakant į klausimą (B), ar Seimo nutarimo dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos projektą Nr. XVP-1734 pateikė tinkamas pagal Konstituciją teisės subjektas, reikia pasakyti, kad Seimo nutarimo dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos projektas Nr. XVP-1734 yra įregistruotas Seimo posėdžių sekretoriato 2026 m. liepos 3 dieną. Registravimo kortelėje nurodyti tokie Seimo nutarimo projekto rengėjai: „Lietuvos Respublikos Vyriausybė, paskirtas Ministras Pirmininkas Mindaugas Sinkevičius“. Konstitucijos 67 straipsnio 7 punkte nustatyta, kad Seimas svarsto Ministro Pirmininko pateiktą Vyriausybės programą ir sprendžia, ar jai pritarti. Konstitucijos 92 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad Ministras Pirmininkas ne vėliau kaip per 15 dienų nuo jo paskyrimo pristato Seimui savo sudarytą ir Respublikos Prezidento patvirtintą Vyriausybę ir pateikia svarstyti Vyriausybės programą. Pagal Konstitucijos 92 straipsnio 5 dalį nauja Vyriausybė gauna įgaliojimus veikti, kai Seimas posėdyje dalyvaujančių Seimo narių balsų dauguma pritaria Ministro Pirmininko pateiktai Vyriausybės programai. Vadinasi pagal Konstituciją Ministras Pirmininkas bendrąja prasme yra tas teisės subjektas, kuris atsakingas už Vyriausybės programos pateikimą ir turi konstitucinę teisę ir pareigą ją pateikti Seime.
10. Vertinant konkrečiai paskirto Ministro Pirmininko Mindaugo Sinkevičiaus teisę, kurią jis realizavo liepos 3 d. registruodamas Seimo nutarimo dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos projektą Nr. XVP-1734, tai jis tokios teisės neturėjo. Paskirtas Ministras Pirmininkas Mindaugas Sinkevičius, kuris projekto registravimo kortelėje minimas kaip Seimo nutarimo projekto rengėjas, liepos 3 dieną negalėjo įregistruoti Seimo nutarimo projekto, nes pagal Konstituciją ir Seimo statutą Seimo leidžiamų įstatymų ir Seimo nutarimų projektus įregistruoti turi teisę tik įstatymų leidybos iniciatyvos teisę turintys subjektai. Vadinasi 2026 m. liepos 3 dieną Mindaugas Sinkevičius nei kaip paskirtas Ministras pirmininkas, nei kaip Jonavos meras, ėjęs šias pareigas iki liepos 13 dienos, negalėjo įregistruoti Seimo nutarimo projekto, nes jis nebuvo pagal Konstitucijos 68 straipsnį ir Seimo statuto 135 straipsnio 1 dalį tinkamu teisės subjektu atlikti tokį juridškai reikšmingą veiksmą. Seimo sekretoriatas net negalėjo tokio projekto įregistruoti, o atsisakymas įregistruoti būtų konstituciškai pagrįstas. Žvelgiant į Seimo nutarimų projektus dėl ankstesnių Vyriausybės programų įregistravimo, teikiantys projekto rengėjai buvo Seimo nariai (Saulius Skvernelis (Seimo nutarimo projektas Nr. XIII P-174), Ingrida Šimonytė (Seimo nutarimo projektas Nr. XIV P-90), Gintautas Paluckas (Seimo nutarimo projektas Nr. XVP-46), Inga Ruginienė (Seimo nutarimo projektas Nr. XV-439)), kurie tuo pačiu buvo ir paskirti eiti ministro pirmininko pareigas. Visi paminėti buvę ministrai pirmininkai Seimo nutarimo projektus dėl Vyriausybės programos teikė registruoti kaip Seimo nariai.
11. Pastebėtina, kad Seimo posėdžių sekretoriato registravimo kortelėje nurodyta, kad Seimo nutarimo dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos projektą Nr. XVP-1734 parengė „Lietuvos Respublikos Vyriausybė, paskirtas Ministras Pirmininkas Mindaugas Sinkevičius“. Formaliai žvelgiant, tai, kad tarp rengėjų registravimo kortelėje nurodyta „Lietuvos Respublikos Vyriausybė“ reiškia institucijos įvardijimą, kurią atstovauja Seimo nutarimą teikiantis registruoti teisės subjektas. Tiesa, paskirtas Ministras Pirmininkas Mindaugas Sinkevičius liepos 3 dieną neatstovavo nei Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės, nei dar teisiškai nepatvirtintos, vadinasi – neegzistavusios Dvidešimt pirmosios

Vyriausybės. Per pastaruosius dešimt metų, Seimo nutarimų projektus dėl Vyriausybės programos registravę ministrai pirmininkai (Saulius Skvernelis, Ingrida Šimonytė, Gintautas Paluckas, Inga Ruginienė), registruodavo juos kaip Seimo nariai, o prieš jų vardus ir pavardes Seimo registravimo kortelėje buvo nurodoma „Lietuvos Respublikos Seimas“. Nepaisant to, verta pabandyti atsakyti į klausimą, kas per teisės subjektas Seimo sekretoriato registravimo kortelėje apibrėžtas kaip „Lietuvos Respublikos Vyriausybė“, iš kurio 2026 metais liepos 3 dieną buvo pateiktas Seimo nutarimo „Dėl Dvidešimt pirmosios Vyriausybės programos“ projektas. Dvidešimt pirmoji Lietuvos Respublikos Vyriausybė dar nebuvo sudaryta ir jos sudėtis atitinkamai nebuvo Prezidento patvirtinta dekretu. Vadinasi Seimo teisės aktų registravimo kortelėje už žodžių „Lietuvos Respublikos Vyriausybė“ negalėjo būti Dvidešimt pirmoji Vyriausybė, nes jos tiesiog nebuvo. Dvidešimtoji Lietuvos Respublikos Vyriausybė atsistatydino 2026 m. birželio 23 d. priimdama Vyriausybės nutarimą (Nr. 483) „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės atsistatydinimo“. Kol bus suformuota ir patvirtinta Dvidešimt pirmoji Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Lietuvos Respublikos Prezidentas 2026 metų birželio 23 dienos (Nr. 1K-728) dekretu „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės atsistatydinimo priėmimo ir pavedimo jai toliau eiti pareigas“ pavedė Ministrės Pirmininkės Ingos Ruginienės Vyriausybei laikinai toliau eiti pareigas, kol bus sudaryta ir patvirtinta nauja Vyriausybė. Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 3 straipsnis nustato Vyriausybės veiklos teisinius pagrindus: „Vyriausybė savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, įstatymais, Vyriausybės programa, kitais teisės aktais ir savo veiklą derina su Valstybės pažangos strategija.“ Taigi, Vyriausybės programa yra vienas iš Vyriausybės veiklos teisinių pagrindų. Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės veiklos teisinis pagrindas, be kita ko, buvo Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2025 m. rugsėjo 25 d. nutarimu (Nr. XV-439). Dvidešimtoji Lietuvos Respublikos Vyriausybė turėjo savo programą, kaip vieną iš Vyriausybės veiklos teisinių pagrindų, ir tuo rėmėsi savo veikloje eidama pareigas iki atsistatydinimo ir po jo, kuomet laikinai buvo pavesta eiti pareigas iki kol bus sudaryta nauja Vyriausybė. Vadinasi, Dvidešimtoji Lietuvos Respublikos Vyriausybė neturėjo teisės įregistruoti Seimo nutarimo dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos projekto, nes tai neatitiktų nei teisės, nei logikos. Iš to, kas pasakyta, aišku, kad Seimo nutarimo dėl Dvidešimt pirmosios Vyriausybės programos negalėjo pateikti nei viena iš išvardintų Vyriausybių, tai yra nei Dvidešimtoji Vyriausybė, kurios teisinis pagrindas buvo jos priimta programa, nei Dvidešimt pirmoji Vyriausybė, kurios dar nebuvo. Išlieka mistinis klausimas, kokia Lietuvos Respublikos Vyriausybė minima Seimo teisės aktų registravimo kortelėje, kuri pristatoma kaip rengėjas ir teikėjas registruojant Seimo nutarimą dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės.

12. Grįžtant prie šiame prašyme Konstituciniam Teismui keliamo klausimo dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2026 m. liepos 14 d. nutarimo Nr. XV-1157 „Dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ atitikties Konstitucijai, būtina pažymėti, kaip Lietuvos Respublikos Konstitucijoje apibrėžtas Vyriausybės formavimo, jos programos pateikimo ir įgaliojimų gavimo modelis. Konstitucijos 67 straipsnio 7 punkte nustatyta, kad Seimas svarsto Ministro Pirmininko pateiktą Vyriausybės programą ir sprendžia, ar jai pritarti.

Konstitucijos 92 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad Ministras Pirmininkas ne vėliau kaip per 15 dienų nuo jo paskyrimo pristato Seimui savo sudarytą ir Respublikos Prezidento patvirtintą Vyriausybę ir pateikia svarstyti jos programą. Pagal Konstitucijos 92 straipsnio 5 dalį nauja Vyriausybė gauna įgaliojimus veikti, kai Seimas posėdyje dalyvaujančių Seimo narių balsų dauguma pritaria jos programai. Šios Konstitucijos nuostatos sudaro vientisą konstitucinį reguliavimą. Ministro Pirmininko paskyrimas, Vyriausybės personalinės sudėties sudarymas, jos patvirtinimas Respublikos Prezidento aktu, šios suformuotos Vyriausybės pristatymas Seimui, jos programos pateikimas, svarstymas ir Seimo pritarimas nėra tarpusavyje nesusiję formalūs veiksmai. Tai yra konstituciškai nustatyta nuosekli Vyriausybės suformavimo ir jos demokratinio legitimavimo procedūra.

13. Konstitucijos 92 straipsnio 3 dalies pažodinė konstrukcija yra vienareikšmė: Seimui pristatoma „savo sudaryta ir Respublikos Prezidento patvirtinta Vyriausybė“ ir pateikiama svarstyti „jos programa“. Įvardis „jos“ programą tiesiogiai susieja su jau sudaryta ir Respublikos Prezidento patvirtinta Vyriausybe. Todėl Konstitucija kalba ne apie abstraktų politinių tikslų dokumentą ir ne apie būsimos Vyriausybės programos projektą, bet apie konkrečios, konstituciškai suformuotos kolegialios institucijos programą.
14. Konstitucinis Teismas yra suformulavęs pakankamai plačią konstitucinę doktriną, kurioje išaiškintas Vyriausybės formavimo ir jos patvirtinimo pritariant Vyriausybės programai konstitucinis turinys. Antai, Konstitucinio Teismo 1998 m. sausio 10 d. nutarime konstatuota, kad Seimas, pritardamas Vyriausybės programai, suteikia Vyriausybei įgaliojimus veikti ir taip įgyvendina Konstitucijoje įtvirtintą Vyriausybės atsakomybės Seimui principą. Pasak Konstitucinio Teismo, Vyriausybės programos pagrindas yra parlamento rinkimus laimėjusių politinių jėgų programos, tačiau šių politinių jėgų programinės nuostatos teisinę reikšmę įgyja tik per Vyriausybės programą, kartu įpareigodamos tiek Vyriausybę, tiek ją palaikančią Seimo daugumą atitinkamai veikti. Vyriausybės programa pagal Konstituciją yra teisinis dokumentas, konkrečios Vyriausybės politinės-teisinės atsakomybės Seimui pagrindas ir yra privaloma tai Vyriausybei jos įgaliojimų laikotarpiu. (Konstitucinio Teismo 1998 m. sausio 10 d. nutarimas).
15. Konstitucinis Teismas 1999 m. balandžio 20 d. nutarime pažymėjo, kad Vyriausybė yra kolegialiai veikianti ir solidariai Seimui už bendrą savo veiklą atsakanti institucija, todėl pagal Konstituciją jos įgaliojimų pradžia siejama su Seimo pritarimu Vyriausybės programai. Šią doktriną papildė Konstitucijos 96 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta nuostata, kad Vyriausybė solidariai atsako Seimui už bendrą Vyriausybės veiklą. Taigi Vyriausybės programa yra konkrečios Vyriausybės bendros veiklos ir politinės-teisinės atsakomybės Seimui pagrindas, o pritarimas jai – konstitucinė teisinė forma, kuria Seimas išreiškia pasitikėjimą konkrečia Vyriausybe kaip kolegialia institucija *in corpore*. (Konstitucinio Teismo 1999 m. balandžio 20 d. nutarimas).
16. Pareiškėjo vertinimu, iš šios oficialiosios konstitucinės doktrinos, aiškinamos kartu su Konstitucijos 92 straipsnio 3 dalimi, kyla esminė takoskyra tarp politinių jėgų programinių nuostatų rengimo ir konkrečios Vyriausybės programos įtraukimo į jos svarstymo Seime procedūrą. Politinės programinės nuostatos gali būti rengiamos ir derinamos iki Vyriausybės sudėties patvirtinimo, tačiau kaip konkrečios Vyriausybės programa jos gali būti oficialiai pateikiamos ir svarstomos tik tada, kai jau egzistuoja jas savo veiklos pagrindu prisiimanti

Ministro Pirmininko sudaryta ir Respublikos Prezidento patvirtinta Vyriausybė. Priešingu atveju būtų sukeista Konstitucijos 92 straipsnio 3 dalyje nustatyta konstituciškai reikšmingų veiksmų seka: pirmiausia į Seimo procedūrą būtų įtraukiama konkrečios Vyriausybės programa ir tik vėliau suformuojamas subjektas, kurio programa šis dokumentas įvardijamas ir kuriam už jos įgyvendinimą kyla solidari politinė-teisinė atsakomybė. Tokia procedūra paneigtų Konstitucijos formuluotės „jos programą“ teisinę reikšmę ir susilpnintų Seimo pasitikėjimo Vyriausybe *in corpore* principą.

17. Konstitucinis Teismas 2020 m. rugpjūčio 28 d. nutarime, sprenddamas dėl įgaliojimų Vyriausybei suteikimo iš naujo, kai pasikeičia daugiau kaip pusė ministrų, konstatavo, kad Konstitucijos 67 straipsnio 7 punkte ir 92 straipsnio 5 dalyje įtvirtintas reguliavimas išreiškia vieną svarbiausių parlamentinės respublikos bruožų – Seimo pasitikėjimą kaip Vyriausybės įgaliojimų pagrindą. Toks pasitikėjimas pareiškiamas Vyriausybe *in corpore*, pritariant jos programai, o pritarimas Vyriausybės programai galimas tik Seimui deramai ją apsvarsčius politinio pliuralizmo sąlygomis ir įsitikinus Seimo daugumos parama Vyriausybės programinėms nuostatoms. Konstitucinis Teismas pabrėžė, kad pagal Konstitucijos 67 straipsnio 7 punktą ir 92 straipsnio 5 dalį įgaliojimai Vyriausybei gali būti suteikiami vieninteliu būdu – Seimui pritariant jos programai. Konstitucinis Teismas pripažino prieštaraujančiu Konstitucijai tokį teisinį reguliavimą ir jo pagrindu atliktą įgaliojimų suteikimo procedūrą, pagal kuriuos, nepakeitus Vyriausybės programos, Seimui nebuvo pateikiamas nutarimo pritarti Vyriausybės programai projektas, programa nebuvo deramai svarstoma, o įgaliojimai Vyriausybei buvo suteikti ne Seimo nutarimu dėl pritarimo jos programai. Nors ši konstitucinės justicijos byla buvo susijusi su įgaliojimų suteikimu Vyriausybei iš naujo, pareiškėjo vertinimu, joje suformuluota doktrina patvirtina bendresnį reikalavimą: Vyriausybės įgaliojimų suteikimo procedūra negali būti formali, o Konstitucijoje nustatyti jos elementai negali būti pakeisti kitu, vien formaliai Seimo valią išreiškiančiu veiksmu. Šis reikalavimas juo labiau taikytinas pirmą kartą suteikiant įgaliojimus naujai Vyriausybei, kai turi būti laikomasi Konstitucijos 92 straipsnio 3 ir 5 dalyse nustatytos Vyriausybės sudarymo, jos patvirtinimo, pristatymo Seimui, jos programos pateikimo ir pritarimo jai tvarkos. (Konstitucinio Teismo 2020 m. rugpjūčio 28 d. nutarimas).
18. Konstitucijoje įtvirtintas Vyriausybės formavimo modelis ir atskirų šio proceso etapų tarpusavio ryšys apibendrinti ir Konstitucinio Teismo 2026 m. kovo 17 d. sprendime Nr. KT24-S21/2026. Jame pabrėžta, kad Vyriausybės formavimas apima tarpusavyje susijusius konstitucinius veiksmus: Ministro Pirmininko paskyrimą, Vyriausybės sudarymą, jos pateikimą Respublikos Prezidentui tvirtinti, Respublikos Prezidento patvirtintos Vyriausybės pristatymą Seimui ir jos programos pateikimą svarstyti. Pareiškėjo vertinimu, Konstitucinio Teismo suformuota doktrina patvirtina, kad minėti veiksmai sudaro nuoseklią konstitucinę procedūrą, kurios atskiri etapai negali būti aiškinami ir įgyvendinami atsietai vienas nuo kito.
19. Toliau kalbant apie Vyriausybės programos pateikimo procedūros detalesnį teisinį vaizdą, remiantis Konstitucija, būtina plačiau pažvelgti į Seimo statutą, kuriame remiantis Konstitucijos 76 straipsniu, yra nustatyta Seimo struktūra ir darbo tvarka, ir kuris turi įstatymo galią. Konstitucijos 69 str. 1 d. nustato, kad „įstatymai Seime priimami laikantis įstatymo nustatytos procedūros“. Kaip pažymėta Konstitucinio Teismo 2013 m. vasario 20 d. nutarime,

Konstitucijos 69 str. 1 dalies nuostata apima ne tik įstatymus, bet ir Seimo poįstatyminius teisės aktus, kurie, kaip ir įstatymai, turi būti priimami laikantis Seimo statute apibrėžtų teisės aktų priėmimo taisyklių. Sistemiskai aiškinant Konstitucijos 69 straipsnio 1 dalį pabrėžtina, kad esminiai įstatymuose, Seimo statute nustatytos bet kurių Seimo priimanų teisės aktų (tame tarpe ir Seimo poįstatyminių teisės aktų) priėmimo procedūros pažeidimai reiškia, kad yra pažeidžiama ir Konstitucijos 69 straipsnio 1 dalis. (Konstitucinio Teismo 2016 m. balandžio 27 d. nutarimas). Šiame prašyme kvestionuojamas Seimo nutarimas, visų pirma, ir remiantis Konstitucijos 69 straipsnio 1 dalimi, kadangi susiklosčiusi situacija aiškiai rodo, kad konkretaus Seimo nutarimo priėmimo procedūra buvo atlikta pažeidžiant Seimo statute nustatytos tvarkos.

20. Seimo statuto 194 straipsnio 1 dalyje pakartojamas Konstitucijos 92 straipsnio 3 dalies reikalavimas: Ministras Pirmininkas ne vėliau kaip per 15 dienų nuo paskyrimo pristato Seimui savo sudarytą ir Respublikos Prezidento patvirtintą Vyriausybę ir pateikia svarstyti šios Vyriausybės programą. Seimo statuto 194 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad Seimo posėdyje, kuriame pateikiama Vyriausybės programa, turi dalyvauti naujai sudarytos Vyriausybės nariai. Pagal šio straipsnio 5 dalį klausimai programos pateikimo metu gali būti užduoti tiek Ministrui Pirmininkui, tiek bet kuriam ministrui. Šios nuostatos patvirtina, kad Vyriausybės programos pateikimo objektas yra ne nuo Vyriausybės personalinės sudėties atsietas tekstas. Seimas turi vertinti programą kartu su konkrečiais jos vykdytojais – Ministru Pirmininku ir ministrais, kurie sudaro Vyriausybę ir už programos įgyvendinimą solidariai atsakys Seimui.
21. Seimo statuto 194 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad Seimo nutarimo dėl Vyriausybės programos projektas turi būti įregistruotas Seimo posėdžių sekretoriате ir paskelbtas Seimo interneto svetainėje ne vėliau kaip likus 24 valandoms iki posėdžio, kuriame pateikiama Vyriausybės programa. Įregistruotam projektui suteikiamas numeris, nurodomi jo rengėjai ir registracijos data, projektas paskelbiamas viešai, o tolesni pateikimo, svarstymo ir priėmimo veiksmai atliekami jo pagrindu. Todėl registracija nėra vien techninis dokumento įkėlimo veiksmas – tai įstatyme nustatyta ir teisiškai reikšminga Seimo nutarimo priėmimo procedūros stadija. Šios Seimo statuto nuostatos nėra vien vidinės Seimo darbo organizavimo taisyklės – jomis konkretinama ir detalizuojama Konstitucijos 92 straipsnio 3 dalyje nustatyta Vyriausybės formavimo ir jos programos pateikimo Seimui tvarka.
22. Nagrinėjamu atveju Seimo statuto 194 straipsnio 3 dalyje nustatytas reikalavimas Seimo nutarimo dėl Vyriausybės programos projektą įregistruoti ir paskelbti ne vėliau kaip prieš 24 valandas iki Seimo posėdžio, kuriame programa pateikiama, išryškina pasirinktos procedūros konstitucinį problemškumą. Dvidešimt pirmosios Vyriausybės programos pateikimas Seimo posėdyje buvo numatytas 2026 m. liepos 7 d. 10.05 val.³, todėl atitinkamas Seimo nutarimo projektas turėjo būti įregistruotas ir paskelbtas ne vėliau kaip 2026 m. liepos 6 d. 10.05 val. Tuo metu šios Vyriausybės sudėtis dar nebuvo patvirtinta Respublikos Prezidento dekretu. Taigi pasirinkta procedūros eiga lėmė, kad Seimo nutarimo dėl konkrečios Vyriausybės programos priėmimo procedūra buvo pradėta anksčiau, negu buvo atliktas Konstitucijos 92 straipsnio 3 dalyje numatytas Vyriausybės sudėties patvirtinimo veiksmas. Pareiškėjo

³ https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=35727&p_k=1&p_a=sale_darbotvarke&p_moment=20260707

vertinimu, konstitucinės procedūros nuoseklumas būtų buvęs užtikrintas pirmiausia Respublikos Prezidentui patvirtinus Vyriausybės sudėtį, po to įregistravus ir paskelbus Seimo nutarimo dėl jos programos projektą, o programą pateikus vėlesniame Seimo posėdyje.

23. Šiame prašyme Konstituciniam Teismui ne tik kvestionuojama Lietuvos Respublikos Seimo 2026 m. liepos 14 d. nutarimo Nr. XV-1157 „Dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ atitiktis Konstitucijos 69 straipsnio 1 daliai, 92 straipsnio 3 ir 5 dalims, konstituciniams atsakingo valdymo, Konstitucijos viršenybės ir teisinės valstybės principams pagal Konstitucijoje nustatytą jo priėmimo tvarką, bet ir prašoma įvertinti dėl galimo legislatyvinės omisijos atvejo Seimo statute, konkrečiai – Seimo statuto 194 straipsnyje pavadinimu „Vyriausybės programos pateikimas“. Pagal konstitucinį teisinės valstybės principą teisės aktams keliami apibrėžtumo reikalavimai. Teisinio reguliavimo aiškumo ir apibrėžtumo imperatyvai, kaip pabrėžiama Konstitucinio Teismo nutarimuose, kyla iš konstitucinio teisinės valstybės principo (Konstitucinio Teismo 2016 m. gruodžio 7 d., 2020 m. birželio 12 d., 2025 m. birželio 6 d. nutarimai). Teisinio reguliavimo apibrėžtumas neatsiejamai susijęs su konstitucine legislatyvinės omisijos samprata. Legislatyvinė omisija, kaip yra išaiškinęs Konstitucinis Teismas, reiškia, kad tame teisės akte (jo dalyje) atitinkamas teisinis reguliavimas nėra nustatytas, nors pagal Konstituciją (arba kurį nors kitą aukštesnės galios teisės aktą, kurio atžvilgiu vertinama tiriamojo žemesnės galios teisės akto (jo dalis) atitiktis) privalo būti nustatytas būtent tame teisės akte (būtent toje jo dalyje). (Konstitucinio Teismo 2006 m. rugpjūčio 8 d. sprendimas). Su šiuo prašyme ginčijamu Seimo nutarimu tiesiogiai susijęs Seimo statuto 194 straipsnis pavadinimu „Vyriausybės programos pateikimas“, kuriame nėra apibrėžta, kam suteikta teisė registruoti Seimo nutarimo dėl Vyriausybės programos projektą ir taip inicijuoti Vyriausybės programos pateikimo Seimui ir tvirtinimo Seime konstitucinę procedūrą. Taigi, Seimo statute galima įžvelgti Konstitucijos draudžiamą legislatyvinės omisijos atvejį, kurį šio prašymo autoriai prašo Konstitucinio Teismo įvertinti. Poreikį įvertinti iliustruoja šiuo prašyme Konstituciniam Teismui, kuriame, be kita ko, teigiama, kad Seimo nutarimo Dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos projektą Nr. XVP-1734 pateikė netinkamas teisės subjektas (registravimo kortelėje Seimo nutarimo rengėjas, kuris pateikė registruoti yra Lietuvos Respublikos Vyriausybė, paskirtas Ministras Pirmininkas Mindaugas Sinkevičius), kuris jį įregistravo Seimo posėdžių sekretoriato ir taip pradėjo konstitucinę Vyriausybės programos pateikimo ir tvirtinimo procedūrą.
24. Galiojančioje Seimo statuto 194 straipsnio versijoje nėra numatyta, kas gali registruoti Seimo nutarimo dėl Vyriausybės programos projektą, nors pagal Konstituciją, konstitucinius atsakingo valdymo ir teisinės valstybės principus, toks reguliavimas privalo būti nustatytas Seimo statuto 194 straipsnyje, kadangi jame įtvirtinta Vyriausybės programos pateikimo tvarka. Neapibrėžtas subjektų ratas, galintis įregistruoti Seimo nutarimo dėl Vyriausybės programos projektą, sudaro visas prielaidas bet kuriam Seimo nariui, kuris nebūtinai susijęs su valdančiąja dauguma, teikti tokius Seimo nutarimo projektus ir taip galimai piktnaudžiauti savo turima padėtimi ir trikdyti Seimo kaip Tautos atstovybės darbą. Kad esant tokiam teisiniui neapibrėžtumui Seimo nutarimą dėl Vyriausybės programos gali pateikti ne tik bet kuris Seimo narys, bet ir bet kuris kitas teisės subjektas rodo ir šiuo prašyme į Konstitucinį

Teismą aptariama situacija, kurios centre yra paskirtas Ministras Pirmininkas Mindaugas Sinkevičius, neturėjęs teisės pateikti registruoti Seimo nutarimo dėl Dvidešimt pirmosios Vyriausybės projektą. Tik apibrėžus Seimo statuto 194 straipsnyje tam tikrą subjektų ratą, kas gali turėti teisę teikti Seimo nutarimo dėl Vyriausybės programos projektą, būtų galima užtikrinti tokių iš konstitucinio atsakingo valdymo ir teisinės valstybės principų kylančių imperatyvų laikymąsi, kaip antai: (a) valstybės valdžią įgyvendinančios institucijos, vykdydamos savo funkcijas, negali viršyti joms Konstitucijos ir įstatymų suteiktų įgaliojimų (Konstitucinio Teismo 2020 m. rugpjūčio 28 d. nutarimas); (b) Seimas, kaip įstatymų ir kitų teisės aktų leidėjas, yra savarankiškas tiek, kiek jo galių neriboja Konstitucija (Konstitucinio Teismo 2001 m. liepos 12 d. nutarimas); (c) visos valstybės institucijos ir pareigūnai turi vykdyti savo funkcijas vadovaudamiesi Konstitucija, teise, veikdami Tautos ir Lietuvos valstybės interesais, tinkamai įgyvendinti jiems Konstitucijos ir įstatymų suteiktus įgaliojimus (Konstitucinio Teismo 2024 m. rugsėjo 26 d. nutarimas). Galiausiai teisinis apibrėžtumas minimu klausimu padėtų išvengti bet kokių intencijų trikdyti konstituciškai svarbų Vyriausybės formavimo ir Vyriausybės programos pateikimo ir tvirtinimo procesą.

25. Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje pažymima, kad legislatyvinė omisija visuomet reiškia, kad atitinkamas teisinis reguliavimas apskritai nei eksplicitiškai, nei implicitiškai nėra nustatytas nei tam tikrame teisės akte (jo dalyje), nei kuriuose nors kituose teisės aktuose, tačiau tokio teisinio reguliavimo poreikis yra, o legislatyvinės omisijos atveju teisinis reguliavimas, paisant iš Konstitucijos kylančių teisės sistemos nuoseklumo, vidinio neprieštaravimo imperatyvų ir atsižvelgiant į tų visuomeninių santykių turinį, turi būti nustatytas būtent tame teisės akte (būtent toje jo dalyje), nes to reikalaujama kuriame nors aukštesnės galios teisės akte, tame tarpe pačioje Konstitucijoje (Konstitucinio Teismo 2006 m. rugpjūčio 8 d., 2008 m. lapkričio 5 d. sprendimai, 2009 m. kovo 2 d., 2009 m. birželio 22 d. nutarimai). Manytina, kad jau minėti iš Konstitucijos kylantys imperatyvai reikalauja, kad Seimo statuto 194 straipsnyje pavadinimu „Vyriausybės programos pateikimas“ turi būti apibrėžta, kas turi teisę pateikti įregistruojant Seimo nutarimo dėl Vyriausybės programos projektą ir taip pradedant konstitucinę Vyriausybės programos pateikimo ir tvirtinimo procedūrą. Prašyme patikrinti, ar teisiniame reguliavime nėra legislatyvinės omisijos, būtina pagrįsti, (1) kad preziumuojamo trūkstamo teisinio reguliavimo niekur nėra nei eksplicitiškai, nei implicitiškai; įrodyti, (2) kad tokio teisinio reguliavimo poreikis kyla iš Konstitucijos; argumentuoti, (3) kodėl toks reguliavimas turi būti nustatytas būtent ginčijamo teisės akto konkrečiame straipsnyje. Visi trys pagrindai, manytina, yra: (1) Seimo statute ar kitame teisės akte nėra nei eksplicitiškai, nei implicitiškai apibrėžta, kas turi teisę pateikti įregistruojant Seimo sekretoriato Seimo nutarimo dėl Vyriausybės programos projektą ir taip pradedant konstitucinę Vyriausybės programos pateikimo ir tvirtinimo procedūrą. Tai gali padaryti dabar bet kuris Seimo narys ar kitas teisės subjektas; (2) Tokio teisinio reguliavimo poreikis kyla iš pačios Konstitucijos, konkrečiai, konstitucinės Vyriausybės formavimo ir Vyriausybės programos pateikimo ir tvirtinimo procedūros ir jos reikšmės slandžiai konstruojant valstybės valdžios aparatą; (3) Trūkstamas teisinis reguliavimas, kaip jau minėta, turėtų atsirasti Seimo statuto 194 straipsnyje pavadinimu „Vyriausybės programos pateikimas“, kuriame šiandieną nėra apibrėžta, kas turi teisę teikti įregistruojant Seimo nutarimo dėl Vyriausybės programos

projektą ir taip pradedant konstitucinę Vyriausybės programos pateikimo ir tvirtinimo procedūrą.

26. Visa tai išdėsčius, būtina pabrėžti Vyriausybės programos konstitucinio reikšmingumo aspektą. Iš konstitucinio teisinio reguliavimo ir jį aiškinančios konstitucinės doktrinos išplaukia keleriopa Vyriausybės programos reikšmė. Politiniu požiūriu joje nustatomos tam tikro laikotarpio valstybės veiklos gairės, grindžiamos Seimo rinkimus laimėjusių politinių jėgų programinėmis nuostatomis. Tačiau konstitucine teisine prasme Vyriausybės programa nėra vien politinių ketinimų ar būsimos parlamentinės daugumos susitarimų dokumentas. Būtent per Seimo pritarimo Vyriausybės programai procedūrą politinių jėgų programinės nuostatos įgyja teisinę reikšmę, o pati programa tampa konkrečios Vyriausybės politinės-teisinės atsakomybės Seimui pagrindu ir yra privaloma tai Vyriausybei visą jos įgaliojimų laiką. Seimo pritarimas Vyriausybės programai yra konstitucinė teisinė forma, kuria Vyriausybei suteikiami įgaliojimai veikti ir pareiškiamas pasitikėjimas ja kaip kolegialia institucija *in corpore*. Atsižvelgiant į šią Vyriausybės programos konstitucinę reikšmę, turi būti atskiriamas politinių programinių nuostatų rengimas, kuris gali vykti ir iki Vyriausybės sudėties patvirtinimo, nuo Seimo nutarimo dėl konkrečios Vyriausybės programos projekto oficialaus pateikimo, kuris prasideda tokio projekto įregistravimu kaip būtina tolesnio tokio projekto svarstymo Seime prielaida. Seime 2026 m. liepos 3 d. buvo įregistruotas Seimo nutarimo „Dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ projektas, jam suteiktas numeris XVP-1734, o jo registravimo kortelėje tarp projekto rengėjų nurodyta Lietuvos Respublikos Vyriausybė, nors tuo metu jos sudėtis dar nebuvo Respublikos Prezidento patvirtinta. Pagal Konstitucijos 92 straipsnio 3 dalį Ministras Pirmininkas Seimui turi pateikti savo sudarytos ir Respublikos Prezidento patvirtintos Vyriausybės programą, o ne tiesiog registruoti nuo Vyriausybės atsietą programinį tekstą. Jau nekalbant apie tai, kad įregistruoti Seimo nutarimo dėl Dvidešimt pirmosios Vyriausybės programos projektą Seimo sekretoriате negalėjo tokios teisės pagal Konstituciją ir Seimo statutą neturintis subjektas. Mindaugas Sinkevičius liepos 3 dieną buvo paskirtasis Ministras pirmininkas, kurio Vyriausybės sudėtis dar nebuvo patvirtinta Prezidento dekretu, ir Jonavos meras, ėjęs pareigas iki liepos 13 dienos, vadinasi pagal Konstituciją ir Seimo statutą Mindaugas Sinkevičius neturėjo teisės įregistruoti Seimo nutarimo dėl Vyriausybės programos projekto.
27. Konstitucijoje nustatyta veiksmų seka yra esminis Vyriausybės formavimo ir įgaliojimų jai suteikimo procedūros elementas, o ne techninio ar protokolinio pobūdžio formalumas. Vyriausybės sudėties patvirtinimas leidžia konstituciškai identifikuoti kolegialų subjektą, kuris įgyvendins programą, solidariai atsakys Seimui už bendrą savo veiklą ir kurio nariams Seimo posėdyje gali būti užduodami klausimai dėl programos nuostatų. Nagrinėjamu atveju Seimo nutarimo dėl konkrečios Vyriausybės programos priėmimo procedūra faktiškai buvo pradėta dar iki šios Vyriausybės sudėties patvirtinimo. Todėl abejonė kyla ne dėl pačios procedūrinių veiksmų sekos faktinio nustatymo, bet dėl to, ar tokia procedūros eiga atitiko Konstitucijos 92 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą reikalavimą Vyriausybės programą sieti su jau sudaryta ir Respublikos Prezidento patvirtinta Vyriausybe.
28. Seimo statuto 194 straipsnyje Seimo nutarimo dėl Vyriausybės programos projekto įregistravimas ir paskelbimas nustatytas kaip privaloma, laiko požiūriu ankstesnė šio projekto

pateikimo Seimo posėdyje procedūros stadija. Todėl programos pateikimas Seimo posėdyje nėra savarankiškas, nuo ankstesnio projekto įregistravimo atsietas veiksmas – jis yra jau pradėtos to paties Seimo nutarimo projekto priėmimo procedūros tęsinys. Nagrinėjamu atveju po Vyriausybės sudėties patvirtinimo naujas Seimo nutarimo projektas nebuvo įregistruotas: 2026 m. liepos 7 d. Seimui buvo pateiktas, vėliau svarstytas ir priimtas tas pats 2026 m. liepos 3 d. įregistruotas projektas Nr. XVP-1734. Dėl to argumentas, kad Konstitucijos 92 straipsnio 3 dalyje nurodytas programos pateikimas įvyko tik Seimo posėdyje ir kad ankstesnis projekto įregistravimas neturi konstitucinės reikšmės, pareiškėjo vertinimu, nėra konstituciškai pagrįstas.

29. Atsižvelgiant į tai, vėlesnis Vyriausybės sudėties patvirtinimas ir jos programos pateikimas Seimo posėdyje savaime nepašalina abejonių dėl jau pradėtos Seimo nutarimo priėmimo procedūros atitikties Konstitucijai. Po Vyriausybės sudėties patvirtinimo nauja Seimo nutarimo dėl jos programos priėmimo procedūra nebuvo pradėta – buvo tęsiama iki šio patvirtinimo pradėta procedūra, prasidėjusi nuo liepos 3 dieną įregistruoto Seimo nutarimo „Dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ projekto projektas Nr. XVP-1734. Todėl iki Vyriausybės sudėties patvirtinimo atlikto projekto įregistravimo pripažinimas konstituciškai nereikšmingu veiksmu paneigtų šio procedūrinio veiksmo ryšį su vėlesniu projekto pateikimu, svarstymu ir priėmimu bei sumenkintų Konstitucijos 92 straipsnio 3 dalyje įtvirtinto reikalavimo Vyriausybės programą sieti su jau sudaryta ir Respublikos Prezidento patvirtinta Vyriausybe savarankišką teisinę reikšmę.
30. Šiuo aspektu pagal analogiją reikšminga Konstitucinio Teismo 2014 m. sausio 24 d. nutarime suformuluota doktrina. Šiame nutarime Konstitucinis Teismas konstatavo, kad Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetas, neturėdamas Konstitucijos keitimo iniciatyvos teisės, negalėjo iš esmės pakeisti pateikto Konstitucijos keitimo įstatymo projekto ir pateikti Seimui svarstyti iš esmės naujo projekto. Nors taip pakeistam projektui Seimas vėliau du kartus pritarė Konstitucijoje nustatyta kvalifikuota balsų dauguma, Konstitucinis Teismas priimtą įstatymą pagal jo priėmimo tvarką pripažino prieštaraujančiu Konstitucijos 147 straipsnio 1 daliai. Pareiškėjo vertinimu, ši doktrina patvirtina bendresnę nuostatą, kad vėlesnis kompetentingo subjekto sprendimas savaime nepašalina ankstesnėje konstitucinės procedūros stadijoje padaryto pažeidimo. Be to, ši doktrina patvirtina ir tai, kad esant situacijai, kuomet teisės aktą pateikia tokios teisės neturintis subjektas, pats priimtas teisės aktas pagal jo priėmimo tvarką yra prieštaraujantis Konstitucijai.
31. Pareiškėjo nurodomas procedūros pažeidimas negali būti vertinamas kaip vien techninė ar neesminė klaida, nes jis nesusijęs su redakciniais projekto netikslumais, dokumento numeravimo klaida ar pavieniu termino apskaičiavimo netikslumu. Nagrinėjamas pažeidimas susijęs su Konstitucijos 92 straipsnio 3 dalyje įtvirtintos Vyriausybės formavimo ir įgaliojimų jai suteikimo procedūros, apimančios Vyriausybės sudarymą, jos sudėties patvirtinimą, pristatymą Seimui ir programos pateikimą, vykdymo pažeidimu. Konstitucijoje nustatytos veiksmų sekos nesilaikymas iškreipia šios procedūros konstitucinę esmę, sumenkina Respublikos Prezidento atliekamo Vyriausybės sudėties patvirtinimo reikšmę ir pažeidžia Seimo pasitikėjimo konkrečia Vyriausybe *in corpore* konstitucinę prasmę.

32. Prašymo Konstituciniam Teismui autorių nuomone, Seimo 2026 m. liepos 14 d. nutarimas Nr. XV-1157 „Dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ pagal Konstitucijoje nustatytą jo priėmimo tvarką prieštarauja Konstitucijos 69 straipsnio 1 dalyje, 92 straipsnio 3 ir 5 dalyse įtvirtintoms konstitucinėms nuostatoms. Be to, reikia pažymėti dar ir tai, kad pareiškėjo įsitikinimu šiame prašyme kvestionuojamas teisės aktas prieštarauja ir konstituciniams atsakingo valdymo, Konstitucijos viršenybės ir teisinės valstybės principams pagal Konstitucijoje nustatytą jo priėmimo tvarką.
33. Konstitucija yra aukščiausioji teisė. Ji nubrėžia gaires visai teisės sistemai – visa teisės sistema kuriama ir įgyvendinama Konstitucijos pagrindu. (Konstitucinio Teismo 2004 m. gegužės 25 d. nutarimas). Konstitucija yra aukščiausioji teisė savo tekste įtvirtintų normų ir principų tekstine išraiška bei turiniu. Konstitucija taipogi yra aukščiausioji teisė joje įtvirtintomis konstitucinėmis procedūromis. Valstybės valdžią įgyvendinančios institucijos, vykdydamos savo funkcijas, negali viršyti joms Konstitucijos ir įstatymų suteiktų įgaliojimų, o juos įgyvendindamos privalo laikytis iš Konstitucijos kylančių procedūrų. (Konstitucinio Teismo 2018 m. kovo 2 d. nutarimas). Taigi, tinkamai vykdyti savo funkcijas vadovaujantis Konstitucija, tame tarpe ir laikantis konstitucinio lygmens procedūrų, yra ne kas kita kaip visų valstybės valdžios institucijų, tame tarpe ir Seimo, konstitucinė pareiga. Tai yra pareiga laikytis Konstitucijos kaip vienos darnios sistemos, kurią sudaro materialaus ir procedūrinio pobūdžio nuostatos, eksplicitinis ir implicitinis teisinis reguliavimas. Tik taip teisėkūroje ir teisės įgyvendinime aiškinant Konstituciją galima sudaryti prielaidas realizuoti Konstitucijos kaip visuomenės sutarties ir aukščiausios galios teisės akto paskirtį, užtikrinti, kad nebus nukrypta nuo Konstitucijos prasmės, kad nebus paneigta Konstitucijos dvasia ir kad realiame gyvenime bus įtvirtintos tos vertybės, kuriomis Tauta grindžia savo pačios priimtą Konstituciją. (Konstitucinio Teismo 2004 gegužės 25 d. nutarimas).
34. Konstitucijoje įtvirtintas atsakingo valdymo principas suponuoja tai, kad visos valstybės institucijos ir pareigūnai turi vykdyti savo funkcijas vadovaudamiesi Konstitucija, teise, veikdami Tautos ir Lietuvos valstybės interesais, tinkamai įgyvendinti jiems Konstitucijos ir įstatymų suteiktus įgaliojimus (Konstitucinio Teismo 2012 m. spalio 26 d., 2012 m. lapkričio 10 d. išvados). Aiškindamas Konstitucijos 5 straipsnio 2 dalį, Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs, kad Seimas, kaip įstatymų ir kitų teisės aktų leidėjas, yra savarankiškas tiek, kiek jo galių ir plačios diskrecijos neriboja Konstitucija, tame tarpe ir konstituciniai teisinės valstybės, atsakingo valdymo, teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio aiškumo ir kiti principai (Konstitucinio Teismo 2015 m. lapkričio 19 d. nutarimas). Pagal Konstituciją, be kita ko, ir jos 5 straipsnio 2, 3 dalis, konstitucinius atsakingo valdymo, teisinės valstybės principus, valstybės valdžią įgyvendinančios institucijos, vykdydamos savo funkcijas, negali viršyti joms Konstitucijos ir įstatymų suteiktų įgaliojimų (Konstitucinio Teismo 2018 m. kovo 2 d. nutarimas). Konstitucinis Teismas yra pabrėžęs, kad tiek Seimas, tiek kiti įstatymų leidybos proceso dalyviai, rengdami ir priimdami teisės aktus, turi juos derinti su Konstitucija, laikytis Konstitucijoje nustatytų procedūrų: tai yra viena svarbiausių konstitucinės santvarkos užtikrinimo priemonių ir vienas svarbiausių teisinės valstybės pamatinių principų. (Konstitucinio Teismo 1994 metų liepos 22 d. nutarimas). Konstitucijoje nustatytų procedūrų laikymasis yra atsakingo valdymo požymis ir priešingai, jei rengiant ir priimant teisės aktus

nėra laikomasi konstitucinių procedūrų, tai akivaizdžiai nederu su konstituciniu atsakingo valdymo principu.

35. Konstitucijos viršenybės principas, įtvirtintas Konstitucijos 7 str. ir kituose straipsniuose, žymi išskirtinę Konstitucijos kaip aukščiausios teisės vietą teisės aktų sistemoje. Konstitucija kaip aukščiausios teisės galios aktas, reiškia, kad ji turi būti laikoma kaip visų kitų teisės aktų teisiskumo ir legitimumo matas (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas). Tai, be kita ko, reiškia, kad būtina laikytis Konstitucijoje numatytų procedūrų rengiant ir priimančius be išimties teisės aktus, tame tarpe ir Seimo nutarimus. Konstitucijos viršenybės principas, be kita ko, reiškia dar ir tai, kad Konstitucijos normų ir principų negalima aiškinti remiantis įstatymų leidėjo ir kitų teisėkūros subjektų priimtais aktais ar aplinkybėmis, kuriomis jie buvo priimti, nes taip būtų paneigta Konstitucijos viršenybė teisės sistemoje (Konstitucinio Teismo 2001 m. liepos 12 d. nutarimas).
36. Konstituciniu teisinės valstybės principu turi būti vadovaujamasi ir kuriant teisę, ir ją įgyvendinant (Konstitucinio Teismo 2000 m. gruodžio 6 d. nutarimas). Neatsiejami teisinės valstybės principo elementai yra teisėtų lūkesčių apsauga, teisinis tikrumas ir teisinis saugumas. Teisinio saugumo principas – vienas iš esminių Konstitucijoje įtvirtinto teisinės valstybės principo elementų, reiškiantis valstybės pareigą užtikrinti teisinio reguliavimo tikrumą ir stabilumą. Konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja įvairius reikalavimus įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams, tame tarpe ir reikalavimą, kad leidžiant teisės aktus turi būti paisoma teisėkūros procedūrinių reikalavimų, taip pat ir tų, kuriuos yra nusistatęs pats teisėkūros subjektas. (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas). Pavyzdžiui, Seimo atveju tai reiškia, kad ne tik įstatymai, bet ir Seimo poįstatyminiai teisės aktai turi būti priimami laikantis Seimo statute apibrėžtų teisės aktų priėmimo taisyklių. (Konstitucinio Teismo 2013 m. vasario 20 d. nutarimas). Pažymėtina, kad Konstitucijos 69 straipsnio 1 dalies nuostatos, kad įstatymai Seime priimami laikantis įstatymo nustatytos procedūros, negalima aiškinti vien taikant lingvistinį teisės aiškinimo metodą, esą tik įstatymai turi būti priimami laikantis teisės aktuose nustatytos procedūros. Viso konstitucinio teisinio reguliavimo kontekste aiškinant Konstitucijos 69 straipsnio 1 dalį pabrėžtina, kad esminiai įstatymuose, Seimo statute nustatytos bet kurių Seimo priimamų teisės aktų (tame tarpe ir Seimo poįstatyminių teisės aktų) priėmimo procedūros pažeidimai reiškia, kad yra pažeidžiama ir Konstitucijos 69 straipsnio 1 dalis (Konstitucinio Teismo 2016 m. balandžio 27 d. nutarimas), ir tuo pačiu konstitucinis teisinės valstybės principas.
37. Konstitucinio teisinės valstybės principo požiūriu teisės akto priėmimo procedūros laikymasis nėra vien formalus reikalavimas. Konstitucinis Teismas yra pabrėžęs, kad negalima ignoruoti jokios Konstitucijoje, įstatymuose ar Seimo statute įtvirtintos įstatymų leidybos proceso stadijos ar įstatymų priėmimo taisyklės (Konstitucinio Teismo 2010 m. rugsėjo 29 d., 2011 m. rugsėjo 28 d. nutarimai), o būtinybė teisės aktus priimti nuosekliai laikantis nustatytų proceso stadijų ir taisyklių kyla iš Konstitucijos (Konstitucinio Teismo 2008 m. vasario 22 d. nutarimas). Konstitucinis Teismas taip pat yra konstatavęs, kad esminiai įstatymuose ar Seimo statute nustatytos bet kurių Seimo priimamų teisės aktų, įskaitant Seimo poįstatyminius teisės aktus, priėmimo procedūros pažeidimai kartu reiškia ir Konstitucijos 69 straipsnio 1 dalies pažeidimą (Konstitucinio Teismo 2018 m. birželio 29 d. nutarimas).

38. Šių principų reikšmę nagrinėjamu atveju sustiprina tai, kad ginčijamu Seimo nutarimu buvo ne vien pritarta Vyriausybės programai kaip programiniam dokumentui, bet ir Vyriausybei suteikti konstituciniai įgaliojimai veikti. Konstitucinis Teismas 2020 m. rugpjūčio 28 d. nutarime pabrėžė, kad įgaliojimų Vyriausybei suteikimo procedūra negali būti formali. Pareiškėjo vertinimu, šis reikalavimas apima pareigą paaisyti ne tik galutinio Seimo balsavimo dėl Vyriausybės programos, bet ir visos Konstitucijos 92 straipsnio 3 ir 5 dalyse nustatytos Vyriausybės formavimo, jos programos pateikimo ir įgaliojimų jai suteikimo procedūros. Todėl pareiškėjo nurodomas esminis šios procedūros pažeidimas yra nesuderinamas su Konstitucijos 69 straipsnio 1 dalimi, konstituciniais teisinės valstybės ir atsakingo valdymo principais, nes juo nepaisoma Seimo statute nustatytos privalomos teisės akto priėmimo procedūros, sumenkinama jos konstitucinė reikšmė ir Seimo įgaliojimai įgyvendinami nesilaikant nustatytų teisinių ribų.
39. Taigi, jau minėta, kad Konstitucijos 67 straipsnio 7 punktą ir 92 straipsnio 3 ir 5 dalis aiškinant sistemiškai, Seimas įgaliojimus veikti suteikia konkrečiai Vyriausybei, pritardamas jos programai. Seimo sprendimo objektas nėra bet kuris Ministro Pirmininko parengtas programinis tekstas, bet sudarytos ir Respublikos Prezidento patvirtintos Vyriausybės programa. Todėl galutinis pritarimas programai negali būti vertinamas kaip nuo ankstesnių ginčijamo Seimo nutarimo priėmimo procedūros stadijų visiškai atsietas veiksmas.
40. Minėta ir tai, kad Konstitucijos 92 straipsnio 5 dalies požiūriu reikšminga tai, kad Vyriausybė gauna įgaliojimus veikti ne bet koku Seimo sprendimu, o Seimui pritariant būtent jos programai, pateiktai Konstitucijos 92 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka. Todėl Konstitucijos 92 straipsnio 5 dalyje nustatytas įgaliojimų suteikimas negali būti atsietas nuo ankstesnės konstituciškai tinkamos Vyriausybės programos pateikimo ir svarstymo procedūros. Jeigu Seimo nutarimo dėl konkrečios Vyriausybės programos priėmimo procedūra pradėta iki šios Vyriausybės sudėties patvirtinimo, kyla teisiškai motyvuota abejonė, ar galutinis Seimo pritarimas galėjo sukelti Konstitucijos 92 straipsnio 5 dalyje numatytus teisinius padarinius Konstitucijoje nustatyta tvarka.
41. Apibendrinant, pareiškėjo vertinimu, konstitucinę abejonę nagrinėjamu atveju lemia ne tai, kad būsimos Vyriausybės programinės nuostatos buvo rengiamos iki Vyriausybės sudėties patvirtinimo, bet tai, kad Seimo nutarimo dėl konkrečios Dvidešimt pirmosios Vyriausybės programos projektas iki šio patvirtinimo buvo oficialiai įregistruotas ir paskelbtas, taip pradedant ginčijamo Seimo nutarimo priėmimo procedūrą. Aplinkybė, kad vėliau buvo tęsiamas to paties projekto svarstymas ir Seimas programai pritarė, nepaneigia būtinybės įvertinti visą ginčijamo nutarimo priėmimo procesą. Konstituciškai reikšmingos procedūros negalima redukuoti vien į galutinį balsavimą, nes taip būtų susilpnintas iš atsakingo valdymo ir teisinės valstybės principų kylantis reikalavimas Seimui savo konstitucinius įgaliojimus įgyvendinti tinkamai ir nuosekliai, nepaverčiant nustatytos procedūros vien formalumu.
42. Visa tai, kas išdėstyta, leidžia prieiti prie išvados, kad yra pakankamas pagrindas teisiškai motyvuotai abejonei dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2026 m. liepos 14 d. nutarimo Nr. XV-1157 „Dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ pagal jo priėmimo tvarką atitikimo Konstitucijos 69 straipsnio 1 daliai, 92 straipsnio 3 ir 5 dalims, konstituciniams atsakingo valdymo, Konstitucijos viršenybės ir teisinės valstybės principams.

Be to, prašyme išdėstyti argumentai leidžia konstatuoti, kad yra pagrindas teisiškai motyvuotai abejonei dėl aktualios redakcijos Lietuvos Respublikos Seimo statuto (Nr. I-399) 194 straipsnio atitikimo Konstitucijai ir konstituciniam teisinės valstybės principui tiek, kiek jame nėra nustatytas teisinis reguliavimas, apibrėžiantis, kas turi teisę pateikti Seimo nutarimo dėl Vyriausybės programos projektą jį įregistruojant Seimo posėdžių sekretoriате ir taip pradedant konstitucinę Vyriausybės programos pateikimo ir tvirtinimo procedūrą. Toks teisinis neapibrėžtumas nesuderinamas su Konstitucija ir konstituciniu teisinės valstybės principu.

IV. Prašymas Lietuvos Respublikos Konstituciniam Teismui

Vadovaudamiesi tuo, kas išdėstyta, bei vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Konstitucijos 105 ir 106 straipsniais, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 63-66 straipsniais, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo prašome ištirti:

- ar Lietuvos Respublikos Seimo 2026 m. liepos 14 d. nutarimas Nr. XV-1157 „Dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ (TAR, 2026-07-14, Nr. 11854) pagal Konstitucijoje nustatytą priėmimo tvarką neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 69 straipsnio 1 daliai, 92 straipsnio 3 ir 5 dalims, konstituciniams atsakingo valdymo, Konstitucijos viršenybės ir teisinės valstybės principams;
- ar aktualios redakcijos Lietuvos Respublikos Seimo statuto (Nr. I-399) 194 straipsnis pavadinimu „Vyriausybės programos pateikimas“ neprieštarauja Konstitucijai ir konstituciniam teisinės valstybės principui tiek, kiek jame nėra nustatytas teisinis reguliavimas, apibrėžiantis, kas turi teisę pateikti Seimo nutarimo dėl Vyriausybės programos projektą jį įregistruojant Seimo posėdžių sekretoriате ir taip pradedant konstitucinę Vyriausybės programos pateikimo ir tvirtinimo procedūrą.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Seimo 2026 m. liepos 14 d. nutarimas Nr. XV-1157 „Dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ (TAR, 2026-07-14, Nr. 11854).
2. Lietuvos Respublikos Prezidento 2026 m. birželio 30 d. dekretas Nr. 1K-733 „Dėl Mindaugo Sinkevičiaus skyrimo Lietuvos Respublikos Ministru Pirmininku“.
3. Lietuvos Respublikos Prezidento 2026 m. liepos 7 d. dekretas Nr. 1K-737 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės sudėties“.
4. Seimo nutarimo „Dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ projekto Nr. XVP-1734 registravimo duomenys (registracijos data – 2026 m. liepos 3 d.).
5. Lietuvos Respublikos Seimo statutas (Nr. I-399). Aktualios redakcijos nuoroda: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.123B53F30F70/CXMVRCIcUx>

Seimo nariai:

[illegible]

Tvirtinu Seimo narių parašus:

a) tvirtinamų parašų skaičius: (.....)

b) parašų tvirtinimo data

Seimo Pirmininkas (arba jo pavaduotojas)